

MAURI KUNNAS 2018

HUNDARNAS HISTORIEBOK

– FINLAND, EN DEL AV SVERIGE

Som exempel på hur boken kan användas i pedagogiska processer, tas uppslaget på s. 41-42. Uppslaget är en parafras på Albert Edelfelts målning av invigningen av Åbo Akademi år 1640, en händelse med stor symbolik i den finländska utbildningshistorien.

Grevens tid

Det behövdes mycket pengar för att kriga och upprätthålla en stormakt. Sverige var ett stort och glesbefolkat land. Invånarna betalade tunga skatter, men skatterna – tunnorna med säd och kött med mera – stannade ofta i fogdarnas och adelsherrarnas förråd.

Nu gällde det att få riket att fungera bättre. Vägar och städer skulle byggas, informationsförmedlingen göras effektivare och så vidare. Särskilt i det avlägsna Finland fanns det mycket att ta itu med.

Som tur var hade kungarna duktiga ämbetsmän. Under drottning Kristinas tid hittades en alldeles utmärkt karl för posten som generalguvernör över Finland, nämligen greve Per Brahe.

Det blev en så fördelaktig period för Finland att man fortfarande talar om grevens goda tid.

Greven ville lära känna Finland. Han företog långa resor, vandrade i ödemarker och byar, övernattade i rökpörten och funderade på vad som skulle få rikshalvan att blomstra.

– Khö, khö, hostade greven utanför rökpörten Punkka. Han var inte van vid rök.

– Har herrn fått ett fiskben i halsen? frågade lilla Niilo.

– Varför hostar herrn?

Per Brahe tyckte att Finland borde få ett universitet. Det behövdes lärda finska män som kunde tjäna riket.

Invigningen av universitetet, Kungliga Akademien i Åbo, firades sommaren 1640. En katt som tillhörde rådmann Henricus son Thomas var visserligen nära att förstöra hela festen.

FORMULERA ETT PEDAGOGISKT MÅL FÖR PROCESSEN

- Vilket fenomen vill du som lärare rikta barnens uppmärksamhet mot?
- Vilken tematik vill du att de ska undersöka genom processen?
- Hur förankrar du ditt mål i läroplanen?

Som exempel på pedagogiskt mål här kunde barns delaktighet och aktivt medborgarskap fungera.

ETT MENINGSSKAPANDE SAMTAL

Samla barnen kring uppslaget. Titta på bilden, analysera vilka olika element den innehåller.

- Vilka tankar väcker bilden?
- Vem och vad finns i förgrunden/mitten/bakgrunden?
- Hurudana figurer, färger, former?
- Vilken tid speglar bilden? (dåtid, nutid, framtid) Hur kan vi veta det?
- Vad är likadant som i vår tid – vad är annorlunda?

Läs den text som finns på uppslaget.

- Vilka tankar väcker texten?
- Fundera på när och var detta hände: hur kan vi veta?
- Finns det krångliga ord i texten? Vilka? Hur kan vi ta redan på vad de betyder?
- Vad är en procession? Vad finns det i vår tid som motsvarar en procession? Vad anser vi är så viktigt att vi samlas på gator och torg? Vilka andra sätt att fira eller påverka har vi i dagens samhälle?

EN SKAPANDE PROCESS

- Vilka frågor är sådana som barnen (vart och ett) upplever som angelägna?
- Vilka teman skulle de vilja vara med och påverka kring?
- Hur vill och kan barnen ge uttryck för detta?

Erbjud barnen en lärmiljö som inbjuder till en skapande process. Gör användbara material och tekniker tillgängliga. Ett sätt att komma åt uppslagets visuella berättelse är att använda parafrasering. Då kan du använda sig av bildens struktur/ och eller form och innehåll och inspirera barnen till att skapa nya berättelser, uttryck, utgående från sina intryck. Det här skapar avtryck kring läsupplevelsen i deras minnesbank. Här kan man också medvetandegöra barnen om att parafrasering (som också Kun- nas använder på uppslaget) är en vanlig metod att återberätta ett tema till exempel inom barnlitteratur och populärkultur. Parafrasering kan genomföras i många modaliteter och tekniker: bilder, fotografier, collage, skapade artefakter, drama, dans, musik, egna verbala och/eller skrivna berättelser.

AVSLUTANDE REFLEKTION OCH DISKUSSION

Samla barnen för att dela sina uttryck och samtala om erfarenheterna av den skapande processen. Låt dem möta varandras skapelser, berätta vilka tankar och känslor dessa väcker. Låt dem berätta varför de valt specifika material och tekniker. Fundera på alternativa val och möjligheter i fråga om t.ex. tema, material och tekniker – diskutera de tillgångar och utmaningar som olika alternativ erbjuder.

Knyt samman processen genom att be vart och ett av barnen berätta hur de upplevde processen.

- Vad var intressant, roligt, lätt...?
- Vad var utmanande, tråkigt, svårt...?
- Vad lärde du dig av att göra det här? – om dig själv, om skapande, om temat.

*Materialet har utarbetats i samband med utställningen "I grevens tid" som hölls på Nordiska Biblioteket i mars 2019. Materialet är inspirerat av de workshops studenter vid utbildningslinjen för lärare inom småbarnspedagogik, Pedagogiska fakulteten vid Helsingfors universitet, höll för grupper av förskolebarn som besökte utställningen. Specialbibliotekarie Mikaela Wickström på Nordiska biblioteket, läraren Ida-Lina Nyholm samt universitetslektorerna Hannah Kaihovirta och Ann-Christin Furu har fungerat som handledare i processen.